

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Факультет фізичної культури, спорту та психології
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

завідувач кафедри психології

Прокоф'єва О.О. _____

“05” листопада 2024 року.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (З ПСИХОЛОГІЇ)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

20 Аграрні науки і продовольство

053 Психологія

206 Садово-паркове господарство

Освітньо-наукова програма

Гарденотерапія

Запоріжжя, 2024 р.

Робоча програма з виробничої практики (з психології) для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузей знань 05 Соціальні та поведінкові науки, 20 Аграрні науки і продовольство спеціальності 053 Психологія, 206 Садово-паркове господарство, спеціальності 053 Психологія, освітньо-наукової програми Гарденотерапія

Розробники:

к. психол. н., доцент Остополець І.Ю.,
к. психол. н., доцент Прокоф'єва О.О.,
к. психол. н., доцент Фалько Н.М.,
к. психол. н., доцент Гузь Н.В.,
магістр психології, ст.викл. Варіна Г.Б.

ПОГОДЖЕНО:

Гаранти освітньої програми

Остополець І.Ю.
Тугова Г.Ф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології
протокол № 5 від «15» листопада 2024 року
завідувач кафедри психології

Прокоф'єва О.О.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-наукової програми Гарденотерапія другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія, 206 Садово-паркове господарство

Одним із засобів успішної підготовки здобувачів вищої освіти до роботи психологом-гарденотерапевтом є практика, яка є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у ЗВО.

Специфіка професійної діяльності психолога-гарденотерапевта, яка потребує вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, професійної компетентності та високої відповідальності, визначає особливу важливість формування фахових умінь і навичок, а також певних професійно значущих особистісних якостей в процесі навчання майбутніх фахівців.

Виробнича практика є ключовим і технологічно важливим компонентом ефективної підготовки до фахової діяльності психолога-гарденотерапевта. Програма дозволяє здобувачу структурувати, фіксувати та усвідомити професійно важливі цілі, методи, технології і психотехніки, що використовуються у практичній діяльності. Вона передбачає: організацію та реалізацію просвітницької діяльності для різних категорій населення у сфері психології і гарденотерапії, планування, організацію та здійснення психологічного дослідження, здійснення практичної діяльності з використанням науково верифікованих методів та технік, розробку психологічного проекту. Здобувач вищої освіти при проходженні практики повинен обов'язково орієнтуватися на базові психологічні та етичні вимоги до організації й надання психологічної допомоги з використанням засобів гарденотерапії.

Виробнича практика є обов'язковим освітнім компонентом. Обсяг ОК становить 9 кредитів / 270 годин. Практика здійснюється у 4 семестрі.

Вид контролю – диференційований залік.

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета полягає в оволодінні здобувачами вищої освіти практичними вміннями та основним навичками організації та реалізації просвітницької діяльності для різних категорій населення у сфері психології і гарденотерапії; планування, організації та здійснення психологічного дослідження; здійснення практичної діяльності з використанням науково верифікованих методів та технік; генерації нових ідей; розробки психологічних проектів на основі інноваційних методів психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях, зокрема і з використанням гарденотерапевтичних засобів.

Завдання виробничої практики:

1. Удосконалити навички щодо здійснення пошуку, опрацювання та аналізу професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
2. Розвинути вміння організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних діагностичних методів.
3. Удосконалити вміння узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
4. Закріпити вміння робити психологічний прогноз щодо розвитку

особистості, груп, організацій.

5. Набути навичок розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та/або груповій роботі, оцінювати якість.

6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

7. Закріпити навички доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

8. Навчити оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

9. Вмотивувати вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

10. Набути навичок здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

III. ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

ЗК1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК10. Здатність діяти соціально відповідально, свідомо, на основі етичних міркувань, цінування та повага диверситивності.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем практичної психології як основа оптимальних технологій вирощування рослин в саденотерапії.

СК2. Здатність самостійно планувати, здійснювати збір, обробку, аналіз і систематизацію наукової інформації, організовувати та здійснювати наукове та/або прикладне дослідження, застосовуючи валідні та надійні методи, методики і засоби розв'язання складних задач професійної діяльності.

СК3. Здатність здійснювати практичну діяльність (психопрофілактичну, психодіагностичну, консультаційну, психотерапевтичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах з питань психології, садово-паркового господарства і саденотерапії.

IV. ЗАПЛАНОВАНІ ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання, аналіз і систематизацію наукової, науково-технічної і професійної інформації із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Організовувати, планувати та проводити науково-дослідну роботу в

галузі садовопаркового господарства, психологічне дослідження із застосуванням валідних, надійних оптимальних методів, методик та засобів дослідження для вирішення задач гарденотерапії.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані, формулювати і аргументувати висновки за результатами досліджень, робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР6. Розробляти програми психологічних інтервенцій, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Розробляти просвітницькі матеріали з питань охорони природи і збереження психічного здоров'я, впроваджувати їх серед населення, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Розробляти і впроваджувати освітні програми, оцінювати їх якість, організовувати навчально-пізнавальну діяльність студентів.

ПР9. Узагальнювати результати власних наукових досліджень, доступно і аргументовано представляти їх результати досліджень фахівцям і нефахівцям, оцінювати здобутки та аргументувати перспективи наукової роботи.

ПР10. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності, вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР16. Збирати, обробляти, аналізувати і систематизувати науково-технічну інформацію з тематики дослідження, висувати і перевіряти наукові гіпотези, обирати оптимальні методи, методики та засоби дослідження, робити та аргументувати висновки за результатами досліджень.

V. БАЗИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Практика здобувачів проводиться в різних закладах, організаціях та підприємствах (загальноосвітніх, клінічних, соціальних та ін.), психологічних центрах, де є посада психолога. Здобувачі мають можливість вільного вибору бази проходження практики, за умови дотримання зазначеної вище вимоги, дозволяється проходити виробничу практики за місцем роботи та проживання за умови укладення договору з даними установами або отримання клопотання про прийняття здобувача на практику. У виключних умовах (знаходження здобувача на ТОТ, за кордоном) виробничу практику (з фаху) здобувачі можуть проходити на базі Центру психологічної резильєнтності та благополуччя, Лабораторії психології здоров'я Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Також здобувачі мають можливість проходити практику в рамках реалізації окремих проєктів, які мають у своїй структурі дослідницькі компоненти. Тобто установи, підприємства, організації, які мають належні умови для проведення практики та проводять психологічні дослідження чи здійснюють розробки за напрямками, що відповідають тематиці та змісту освітньо- наукової програми. Під час проходження практики у межах проєктної діяльності її терміни можуть бути перенесені відповідно періоду реалізації проєкту у позанавчальний час.

З орієнтовним переліком баз практики та договорами можна ознайомитися на сторінці кафедри на офіційному сайті Університету в рубриці «Практика» за посиланням: <https://fvsp.mdpu.org.ua/kafedra-psyhologiyi/praktychna->

VI. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика з психології проводиться відповідно до затверджених нормативних документів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького:

Положення про організацію освітнього процесу	https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/
Положення про бально-накопичувану систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти	https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/
Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти	https://mdpu.org.ua/osvita/praktika-ta-pratsevlashtuvannya/

Зразок договору про проведення виробничої практики здобувачів вищої освіти, зразок направлення на практику, зразок клопотання про направлення на практику наведені у вищезазначеному Положенні про практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

Перед початком виробничої практики, НПП кафедри проводять настановчу конференцію, з метою орієнтування у цілях, завданнях, змісті практики, критеріях її оцінювання і порядку звітування.

Підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічних працівників кафедри психології.

Здобувач вищої освіти має показати вміння самостійно організовувати й планувати роботу, рівень опанування загальними і спеціальними компетентностями з обов'язкових освітніх компонентів, а також рівень оволодіння здобувачами техніками роботи сучасного практичного психолога.

Отже, виробнича практика з психології з поступовим розширенням спектру практичних завдань і включенням різних професійно важливих психотехнологій забезпечує отримання здобувачами вищої освіти умінь та навичок практичної роботи психолога.

Студенти-практиканти повинні строго дотримуватися режиму праці бази практики, етичних принципів професійної діяльності психолога, усвідомлювати межі власної компетентності.

VII. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Блок 1. Організація та реалізація просвітницької діяльності для різних категорій населення у сфері психології і гарденотерапії.

Презентація просвітницького заходу. Проведення психологічного просвітницького заходу. Самоаналіз проведеного заходу, оцінка його ефективності. Висвітлення результатів просвітницького заходу, роздаткових матеріалів на інформаційних ресурсах. Аналіз заходу проведеного іншим здобувачем. Розробка психоедукаційних постів з фаху для соціальних мереж. Відео-резюме.

Блок 2. Планування, організація та здійснення психологічного дослідження

Розробка плану, добір психодіагностичних методик і проведення психодіагностичного дослідження за темою магістерської роботи (не менше 30 осіб), або онлайн-опитування за допомогою Google-form з урахуванням етичних принципів роботи психолога та загальнолюдських цінностей. Обробка результатів психодіагностичного дослідження: кількісна, якісна, статистична. Узагальнення отриманих даних. Формулювання висновків, наочне їх представлення (протоколи, діаграми, таблиці). Складання психологічного прогнозу щодо розвитку особистості/групи.

Блок 3. Здійснення практичної діяльності з використанням науково верифікованих методів та технік.

Розробка програми психологічної інтервенції та гарденотерапевтичних втручань за темою кваліфікаційної роботи. Проведення заходу за темою кваліфікаційної роботи (тренінгова програма, профілактична програма, корекційна програма, практичний семінар з використанням засобів гарденотерапії, вебінар або інше відповідно до теми кваліфікаційної роботи). Підбір форми і самоорганізація неформальної освіти (підвищення кваліфікації в галузі практичної психології за допомогою онлайн платформ).

Блок 4. Генерація нових ідей. Розробка психологічного проєкту.

Складання аплікаційної форми психологічного проєкту за результатами аналізу актуальних проблем психологічної науки. Підготовка тез наукової доповіді іноземною мовою за результатами дослідження.

VIII. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Види діяльності здобувача на практиці	Форми і засоби оцінювання
ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання, аналіз і систематизацію наукової, науково-технічної і професійної інформації із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	Розробка презентації просвітницького заходу Розробка психоедукаційних постів з фаху для соцмереж Відео-резюме за фахом	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.

ПР2. Організовувати, планувати та проводити науково-дослідну роботу в галузі садово-паркового господарства, психологічне дослідження із застосуванням валідних, надійних оптимальних методів, методик та засобів дослідження для вирішення задач гарденотерапії.	Проведення психодіагностичного дослідження Обробка результатів: кількісна, якісна і статистична.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР3. Узагальнювати емпіричні дані, формулювати і аргументувати висновки за результатами досліджень, робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.	Узагальнення даних психодіагностичного дослідження. Формулювання висновків дослідження, складання психологічного прогнозу розвитку особистості/групи.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР6. Розробляти програми психологічних інтервенцій, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.	Розробка програми психологічної інтервенції за темою кваліфікаційної роботи Проведення заходу за темою кваліфікаційної роботи (тренінгова програма, Профілактична програма, Корекційна програма, практичний семінар з елементами тренінгу, вебінар або інше на вибір)	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.

ПР7. Розробляти просвітницькі матеріали з питань охорони природи і збереження психічного здоров'я, впроваджувати їх серед населення, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. ПР8. Розробляти і впроваджувати освітні програми, оцінювати їх якість, організовувати навчально-пізнавальну діяльність студентів.	Розробка презентації просвітницького заходу Проведення психологічного просвітницького заходу, висвітлення його на інформаційних ресурсах. Письмовий самоаналіз проведеного заходу Аналіз заходу проведеного іншим здобувачем. Розробка психоедьюкаційних постів з фаху для соцмереж. Відео-резюме за фахом	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР9. Узагальнювати результати власних наукових досліджень, доступно і аргументовано представляти їх результати досліджень фахівцям і нефахівцям, оцінювати здобутки та аргументувати перспективи наукової роботи.	Формулювання висновків дослідження, складання психологічного прогнозу розвитку особистості/групи. Відео-резюме за фахом Заповнення аплікаційної форми психологічного проекту за результатами аналізу актуальних проблем психологічної науки. Тези наукової доповіді іноземною мовою.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
ПР10. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності, вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.	Розробка презентації просвітницького заходу Письмовий самоаналіз проведеного заходу Розробка психоедьюкаційних постів з фаху для соцмереж Відео-резюме за фахом Участь у неформальній освіті - підвищення кваліфікації в галузі практичної психології за допомогою онлайн платформ	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.

ПР16. Збирати, обробляти, аналізувати і систематизувати науково-технічну інформацію з тематики дослідження, висувати і перевіряти наукові гіпотези, обирати оптимальні методи, методики та засоби дослідження, робити та аргументувати висновки за результатами досліджень.	Проведення психодіагностичного дослідження. Обробка результатів. Узагальнення даних психодіагностичного дослідження. Формулювання висновків дослідження, складання психологічного прогнозу розвитку особистості/групи.	Захист звітних матеріалів на підсумковій конференції. Підсумковий контроль: диференційний залік.
--	---	---

ІХ. ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Перелік звітної документації:

1. Довідка про проходження виробничої практики (зразок у Положенні про практичну підготовку)

2. Матеріали практики

- презентація просвітницького заходу, матеріали психологічного просвітницького заходу, посилання на інформаційні ресурси, де він представлений;
- письмовий самоаналіз проведеного просвітницького заходу, аналіз заходу проведеного іншим здобувачем;
- розроблені психоедьюкаційні пости з фаху для соцмереж (посилання на них);
- відео-резюме;
- матеріали психодіагностичного дослідження, кількісний, якісний і статистичний аналіз результатів, наочне представлення отриманих результатів, висновки психодіагностичного дослідження, психологічний прогноз розвитку особистості/групи із застосуванням засобів гарденотерапії;
- розроблена програма психологічної інтервенції із застосуванням засобів гарденотерапії за темою кваліфікаційної роботи;
- матеріали проведеного заходу за темою кваліфікаційної роботи (тренінгова програма, профілактична програма, корекційна програма, практичний семінар з елементами тренінгу, вебінар або інше на вибір);
- підтвердження участі у неформальній освіті з метою підвищення кваліфікації з фаху;
- аплікаційна форма психологічного проекту;
- тези наукової доповіді іноземною мовою.

Х. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№	Види діяльності	Максимальна кількість балів
Блок 1. Організація та реалізація просвітницької діяльності для різних категорій населення у сфері психології		
1.	Розробка презентації просвітницького заходу	5
2.	Проведення психологічного просвітницького заходу, висвітлення його на інформаційних ресурсах	10
3.	Письмовий самоаналіз проведеного заходу	3
4.	Аналіз заходу проведеного іншим здобувачем	2
5	Розробка психоедьюкаційних постів з фаху для соцмереж	5
6	Відео-резюме за фахом	5
Блок 2. Планування, організація та здійснення психологічного дослідження		
7.	Проведення психодіагностичного дослідження	5
8.	Обробка результатів: кількісна, якісна і статистична. Узагальнення даних психодіагностичного дослідження.	10
9	Формулювання висновків дослідження, складання психологічного прогнозу розвитку особистості/групи із застосуванням засобів гарденотерапії.	5
Блок 3. Здійснення практичної діяльності з використанням науково верифікованих методів та технік.		
10.	Розробка програми психологічної інтервенції із застосуванням засобів гарденотерапії за темою кваліфікаційної роботи	10
11.	Проведення заходу за темою кваліфікаційної роботи (тренінгова програма, профілактична програма, корекційна програма, практичний семінар з елементами тренінгу, вебінар або інше на вибір)	10
12.	Участь у неформальній освіті - підвищення кваліфікації в галузі практичної психології за допомогою онлайн платформ	5
Блок 4 Генерація нових ідей. Розробка психологічного проєкту.		
13.	Заповнення апікаційної форми психологічного проєкту за результатами аналізу актуальних проблем психологічної науки.	10
14	Тези наукової доповіді іноземною мовою.	10
15	Захист результатів практики у підсумковій конференції	5
Загальна кількість балів		100

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

XI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики на підсумковій конференції.

Звіт з виробничої практики приймається і оцінюється науково-педагогічним працівником-керівником практики від кафедри. Звіт з виробничої практики захищається у комісії, призначеній завідувачем кафедри психології, на підсумковій конференції. Оцінка з практики виставляється здобувачам вищої освіти відповідно до діючої системи оцінювання в Університеті та на підставі перевірки відповідної звітної документації; характеристики керівника практики з боку закладу, підприємства, установи, організації; презентації результатів проходження практики під час захисту звіту.

Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання результатів навчання за видами діяльності здобувачів вищої освіти на практиці. Формою підсумкового контролю є диференційований залік.

XII. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

1. Лист Міністерства освіти і науки України від 21.08.2023 № 1/12492-23 “Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2023/2024 навчальному році” – https://znayshov.com/FR/23182/List_12492.pdf

2. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби у системі освіти України - <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/informatsijna-baza-psychologiv-ta-sotsialnyh-pedahohi/>

3. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с. - <http://eprints.mdu.edu.ua/id/eprint/6958/1/%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%A3%D0%9C%20%D0%A3%D0%A7%D0%95%>

[D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf](#)

4. Неурова А.Б., Капінус О.С., Грицевич Т.Л. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: навчально-методичний посібник. Львів: НАСВ, 2016. 181с. -
<https://drive.google.com/file/d/13CCupv1rA51NpoJST6kBaWCwfiCxd8E7/view?usp=sharing>
5. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. К.: Педагогічна думка, 2016. 219 с. -
https://drive.google.com/file/d/1CwK_ry21PRa1kuwHca-dnc8Q-3c9kEx9/view?usp=sharing
6. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Корня Л.В. Психологічна оцінка суїцидального ризику у військовослужбовців. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2019. 206 с. -
<https://drive.google.com/file/d/1VqPHFF50Z8qckQa0i8ttKUFjy4iiJtfv/view?usp=sharing>
7. Психологу для роботи: Діагностичні методики: збірник. Уклад М.В. Лемак, В.Ю. Петрище. Ужгород: Вид-во Олександра Гаркуши, 2012. 616 с. -
https://drive.google.com/file/d/1jj5XSYr8lwR9cbnUCTUg8V1Dw5N_Mv0A/view?usp=sharing
8. Психодіагностика особистості підлітка: Навчальний посібник із психологічної практики для студентів педагогічних і психологічних спеціальностей / За ред. О.Д. Кравченко, В.Ф. Моргуна – Полтава, 2008. – 118 с. -
<https://docs.google.com/document/d/1LLmzGaaTRLGMGXOJfiVyMsRE4PUkw4H4/edit?usp=sharing&ouid=101891413298941135937&rtpof=true&sd=true>
9. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка – Електрон. дані. – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 100 с.
10. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально психологічного тренінгу: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2015. 320 с.
11. Байєр О.О. Життєві кризи особистості: навчальний посібник / О.О. Байєр. – Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. – 244 с.
12. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ, 2008. – 295с.
13. Богатирьов І.Г. Соціальна робота із засудженими в Україні [Текст]: навч. посіб. / І.Г. Богатирьов, С.В. Лучко, М.С. Пузирьов; за заг. ред. І.Г. Богатирьова. – К.: ВД «Дакор», 2013. – 230 с.
14. Бойко Г.М. Реабілітаційна психологія: посібник [для студ. вищ. навч. закл.] – Полтава: АСМІ, 2010. – 240 с.
15. Брієр Д., Скот К. Основи травмо фокусованої психотерапії. – Львів: Свічадо, 2015. – 448 с.
16. Гридковець Л. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. С. 236.
17. Дерев'янюк Н.П. Локація для гарденотерапії у реабілітаційному парку хортицької національної академії (о. Хортиця) Тези доповідей учасників науково-практичної Інтернет-конференції: «Актуальні проблеми садово-паркового мистецтва» 27 листопада 2019 року. Умань, Уманський національний університет садівництва, 2019. С. 7-9.
18. Дерев'янюк Н., Хорошков Л. Проектні пропозиції для

гарденотерапевтичної локації на базі Хортицької національної академії. *Traektoriâ Nauki - Path of Science*. 2020. Vol. 6. No 9. С.4001-4005.

19. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Теорія та практика психологічних тренінгів. К.- Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 209 с.

20. Іванова О.Л., Пінчук І.Я., Хаустова О.О., Степанова Н.М., Чайка А.В., Пінчук А.О. Методичні рекомендації щодо надання першої психологічної допомоги сім'ям з дітьми, дітям, які перебувають/перебували у зоні збройного конфлікту // Підтримка реформи соціального сектору в Україні /за ред. О.Л. Іванової. URL: <http://zn-upszn.at.ua/DOK/methodic.pdf>.

21. Карпенко Є. Основи психотренінгу: навч. посібник. Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. 78 с

22. Консультативна психологія: підручник/ І.С. Булах, В.У. Кузьменко, Е.О. Помиткін [та ін.]: – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 482 с.

23. Кравченко О. О. Природотерапія як інноваційна технологія реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2020. Вип. 2(47). С. 73–77.

24. Кравченко О. О., Міщенко М. С., Левченко Н. В. та ін. Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами: інноваційні технології природотерапії: монографія / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2020. 144 с.

25. Магдисюк Л.І. Основи психологічного консультування: навч. посіб. / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк: Вежа-Друк, 2022. – 360 с.

26. Мосаєв Ю. Теоретичні основи розвитку гарденотерапії в Україні. Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 4-5 жовтня 2019 р.). За заг. ред. Шевцова А.Г. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2019. С.65-67.

27. Мосаєв Ю. Особливості гарденотерапії як технології соціальної роботи з людьми похилого віку. Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали чотирнадцятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 листопада 2019 р.) / гол. ред. В. В. Корнєшук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2019. С.61-63.

28. Мосаєв Ю. В., Дерев'янка Н.П., Григоренко О.С. Методичний посібник з питань впровадження гарденотерапії в Україні: методичний посібник. ГО «НАМ НЕ БАЙДУЖЕ». Запоріжжя, 2020. 40 с.

29. Матійків І.М. Основи тренерської майстерності: [навч.-метод. посіб.] / І.М. Матійків, А.І. Якимів, Т.Г. Черняк / За заг. ред. А.І. Якиміва. Львів: Компанія «Манускрипт», 2012. 392 с.

30. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. – К., «Слово». 2009. – 464с.

31. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій: методичний посібник. / О.М. Кокун, Н.А. Агаєв, І.О. Пішко, Н.С. Лозінська. – Київ: «КНТ», 2023. – 168 с.

32. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1 / за загальною редакцією Н. Пророк. – Київ, 2018. –

208 с.

33. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова [та ін.]. К.: Наш формат, 2017. 1068 с.

34. Перепелюк Т.Д., Ільченко І.С. Організація і методика соціально-психологічних тренінгів: навчальний підручник / Т.Д. Перепелюк, І.С. Ільченко. Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 255 с.

35. Психодіагностика / за ред. Корольчука М.С., Осьодло В.І. – Київ: Ельга, 2004. – 399с.

36. Пуздрач Ю.М. Методи і засоби психологічної допомоги вимушеним переселенцям / Ю.М. Пуздрач; наук. керівник – д. психол. н., проф. З.М. Мірошник. – Кривий Ріг: КДПУ, 2023. – 34 с.

37. Реабілітаційний парк. URL: <https://khnnra.edu.ua/reabilitatsijnij-park/>

38. Резніченко І., Ковалик М. Використання садотерапії у роботі з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2021. Вип. 1. С. 36-45

39. Руденко В.М., Руденко Н.М. Математичні методи в психології:/В.М. Руденко, Н.М.Руденкою –К.:Академвидав, 2009.-384с.

40. Самошкіна Л. М. Основи психологічного консультування: навчальний посібник /за ред. чл.-кор. АПН України, проф. Е. Л. Носенко. – Д.: Вид-во ДНУ, 2011. – 332 с.

41. Саранча І. Г. Спецкурс «гарденотерапія» в системі керованої соціалізації випускників реабілітаційних центрів з порушеннями опорно-рухового апарату. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. 2012. Вип. 19(2). С. 402-409.

42. Сафін О. Реабілітація та реадaptaція учасників бойових дій: психологічний дискурс. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія психологічні науки. 2020. 13(2): С.244-263. DOI: [10.32453/5.v13i2.178](https://doi.org/10.32453/5.v13i2.178)

43. Технологія тренінгу / Упоряд.: О. Главник, Г. Бевз / [За заг. ред. С. Максименко]. К.: Главник, 2005. 112с. (Психолог, інструментарій).

44. Титаренко Т. Життєві кризи: технології консультування. / Тетяна Титаренко. – К.: Главник, 2007. –144 с.

45. Федоренко Р.П., Шкарлатюк К.І. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології [Текст]: навч. посіб. для студ. Вищ. Навч. Закл. III-IV рівнів акредитації / Раїса Петрівна Федоренко, Катерина Іванівна Шкарлатюк. – Луцьк: Східноєвроп. Нац. Ун-т ім. Лесі Українки, 2012.

ДОДАТКИ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ ПРАКТИКИ

ДОДАТОК А

Планування, організація та здійснення психологічного дослідження

1. Проведення психодіагностичного дослідження:

- розробити програму психологічного дослідження, спираючись на рекомендації керівника кваліфікаційної роботи та психолога установи, де проходить практика;
- підібрати валідні і надійні психодіагностичні методики, користуючись рекомендованою літературою, за необхідності – розробити анкетування;
- провести психодіагностичне дослідження з урахуванням етики діяльності психолога, зробити опис вибірки;
- обробити результати дослідження (кількісно, якісно і статистично). Для статистичної обробки результатів рекомендовано користуватися онлайн-калькуляторами (<https://www.socscistatistics.com/>, <https://www.eztests.xyz/>);
- узагальнити результати дослідження і представити їх у вигляді таблиці та/або діаграм. Зразки оформлення представлені у Методичних рекомендаціях з підготовки і захисту кваліфікаційних робіт з психології (<https://fvsp.mdpu.org.ua/kafedra-psyhologiyi/osvitnij-protses-2/atestatsiya/>);
- сформулювати висновки дослідження,
- скласти психологічний прогноз;
- до звіту додати застосований психодіагностичний інструментарій.

ДОДАТОК Б
ПРИКЛАДИ ПСИХОЕДЬЮКАЦІЙНИХ ПОСТІВ З ФАХУ ДЛЯ
СОЦМЕРЕЖ

<https://www.facebook.com/psychology.MDPU/posts/pfbid02C8FNpVtxUJi1vmmrdnBY89B9TfpWritc8dnvrWHSPs74TgAhf85pyuTptDAXgNctl>

<https://www.facebook.com/psychology.MDPU/posts/pfbid0GGBBeJywyXos9jn42CRfifr7xknmkVJd8FXNgpDt17SLLtkPEfpZ3DtDreG7mvdXPl>

<https://www.facebook.com/psychology.MDPU/posts/pfbid0gY7zs1dZuuWtueDHfMZ4TMrPFqaQyh2k8bMthuNZ7bL7bpzwxLjbcAFJoN7nnxY3l>

<https://www.facebook.com/psychology.MDPU/posts/pfbid02cB5bzyNVcMWsBjKjAt4mvvo5qF6YH13A5B7XEuaG3VLDfZoPcfo8qeq6ofLipwY5l>

<https://www.facebook.com/psychology.MDPU/posts/pfbid0bQJfxLUAFLFHPS7KvFhmSAmtVBar3VssAqqmz5eDB97RZde4S54DLpUFg3MWjtpcl>

<https://www.facebook.com/psychology.MDPU/posts/pfbid02Fpjk5mqRdZzUHFGy4ubNdPdyuQbw7oKBoLteicoPewbCfWd9WoE1NwJcWhCcqGStl>

<https://www.facebook.com/dytyachyjpsycholog/posts/pfbid029V2WkA19yBzzbn6VzLNbRZNnBRvUaDii95sij2yMHWtjhPkTR1Uj79pUFaVqugS7l>

<https://www.facebook.com/dytyachyjpsycholog/posts/pfbid02MDBrHc8dhGfvbznbrcZyAeVha3hy4Bjd4ufek2ytZQfUPhEofXRHdNxDyLt1HhNl>

<https://www.facebook.com/dytyachyjpsycholog/posts/pfbid032jWPvNNxLJC3Q4gNGxo1HALvdDnwQtmzo4uqENdLZ6oxrV46WTiWpB3b1tcripZ1l>

ДОДАТОК В
ПРИКЛАДИ ВІДЕО-РЕЗЮМЕ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЙОГО
СКЛАДАННЯ

<https://fvsp.mdpu.org.ua/kafedra-psychologiyi/zaproshuyemo-na-navchannya/>

https://www.youtube.com/watch?v=fPwgcknXisY&ab_channel=Epicentr%D0%9AOnlineeducation

https://www.youtube.com/watch?v=_qoqzZWptdQ&ab_channel=KarinaVakariev%20a

https://www.youtube.com/watch?v=olHhohXSgkA&ab_channel=%D0%9C%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%9C%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%82

https://www.youtube.com/watch?v=1NhHWmMyUYI&ab_channel=JcDale

ДОДАТОК Г

РЕКОМЕНДОВАНІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ДЛЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З ФАХУ

<https://ed-era.com/>
<https://www.coursera.org/>
www.edx.org
www.udemy.com
prometheus.org.ua
openuped.eu
vseosvita.ua
<https://learnlifelong.net/>

ОНЛАЙН-КУРСИ ДЛЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З ФАХУ

Перелік носить виключно орієнтовний характер, студент може обрати інші курси, свідомо формуючи індивідуальну освітню траєкторію

Онлайн-курс «Школа для всіх» (про організацію інклюзивного освітнього середовища) - <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/409>

Ознайомчий онлайн-курс «Знати як допомогти» (про базові принципи психології для роботи з травмами дітей та дорослих) - <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1785>

Онлайн-курс «Безпечний простір» (про організацію безпечного психосоціального освітнього простору для вчителів і дітей, створений на основі матеріалів-посібників за рекомендаціями МОН) - <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/636>

Онлайн-курс «Раннє втручання» для фахівців, які хочуть надавати послугу раннього втручання або вже її надають, для батьків дітей із порушеннями розвитку та для всіх зацікавлених у цій темі - https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EarlyIntervention+EI_101+2020/about

Як втілювати проекти <https://osvita.diia.gov.ua/courses/project-manager>

Оперативна допомога при ПТСР <https://osvita.diia.gov.ua/guides/operativna-dopomoga-pri-ptsr>

Кризові комунікації (як спілкуватися з людьми, які роздратовані, як приборкати стрес та злість) <https://osvita.diia.gov.ua/courses/crisis-communications>

Управління людьми в кризу: як вирішувати сварки, обговорювати проблеми і давати співробітникам відчуття опори - <https://osvita.diia.gov.ua/courses/crisis-communications-in-personnel-management>

Травмообізнані: практики для вихователів і вчителів - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+TI_T101+2023_T3

Стрес-менеджмент для освітян - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CARITAS+STRESS101+2023_T2

Травматичний досвід і ПТСР: інструментарій для психотерапевта - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+PTSD101+2023_T1

Психологія стресу та способи боротьби з ним - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KUBG+Psy101+2014_T1

Критичне мислення в українському контексті - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CTIUC101+2022_T2_3

Академічна доброчесність - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2

Дизайн-мислення – це найуспішніша світова методика для створення інновацій - https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+DTI101+2017_T3

ДОДАТОК Д

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПСИХОЕДЬЮКАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

1. Гарденотерапія в дії
2. Антитривожна валіза з використанням гарденотерапевтичних методів
3. Стрес-менеджмент і терапевтичне садівництво
4. Управління стресом і емоційною стійкістю з використанням засобів гарденотерапії
5. Самозбереження та фізичне здоров'я з використанням терапевтичного садівництва
6. Роль гарденотерапії у формуванні навичок управління власними діями та реакціями
7. Встановлення здорових кордонів особистості в процесі терапевтичного садівництва
8. Гарденотерапевтичні засоби саморегуляції в емоційно напружених ситуаціях
9. Психогігієна інтелектуальної праці з використанням засобів гарденотерапії
10. Гарденотерапія і захист прав людини / дитини
11. Складові ефективної міжособистісної комунікації в процесі реалізації гарденотерапевтичних втручань.
12. Місце терапевтичного садівництва в процесі психологічної саморегуляції і тайм-менеджменту
13. Терапевтичне садівництво в структурі внутрішньої картини світу особистості.
14. Дозволь собі радіти.
15. Я і природа.
16. Місце і роль терапевтичного садівництва у розвитку життєстійкості особистості.
17. Відновлення психологічних ресурсів засобами гарденотерапії.
18. Гарденотерапія в процесі виховання дитини з особливими потребами.
19. Гарденотерапія в реабілітаційному процесі військовослужбовців.
20. Психологічні складові побудови образу професійного майбутнього.
21. Психологічні засади ефективного саморозвитку.
22. Роль і місце терапевтичного садівництва у процесі укріплення здоров'я.
23. Розвиток соціальних навичок засобами терапевтичного садівництва
24. Розвиток згуртованості в процесі занять гарденотерапією
25. Формування соціального інтересу у людей похилого віку засобами гарденотерапії
26. Розвиток аналізаторів з використанням гарденотерапевтичних прийомів.
27. Розвиток властивостей уваги дітей в процесі гарденотерапії.
28. Розвиток пам'яті в процесі терапевтичного садівництва.
29. Гарденотерапія в роботі з девіантними підлітками.
30. Розвиток міжособистісних стосунків засобами гарденотерапії
31. Гарденотерапія в процесі формування ціннісно-смислової сфери особистості.
32. Гарденотерапія в роботі із залежними людьми.

ДОДАТОК Є

ЗРАЗКИ АПЛІКАЦІЙНИХ ФОРМ ПРОЄКТІВ

- Зразки виконаних проєктів (орієнтовний формат) -
<https://docs.google.com/presentation/d/1P4EXtAJkWe4vJntL2Oy3gPZnWnHWlqKm/edit?usp=sharing&oid=101891413298941135937&rtpof=true&sd=true>
https://docs.google.com/presentation/d/1AYNL3sIfi3Evc-wZuZip_k2UxK_IRXFB/edit?usp=sharing&oid=101891413298941135937&rtpof=true&sd=true
- Порядок надання фінансової підтримки громадським, благодійним організаціям та фізичним особам-підприємцям комунальною установою «агенція розвитку мелітополя» в рамках конкурсу з реалізації соціально-культурних проєктів у місті Мелітополі -
https://mlt.gov.ua/uploads/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB/01.10.2021/polozhennya_pro_provedennya_konk.docx
- Аплікаційна форма проєкту соціальної дії BritishCouncil -
https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/aplikaciyna_forma_psd_2021_0.docx
- Безпалько О.В. Соціальне проектування Навчальний посібник -
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2615/1/O_Bezpalko_SP_IL_KUBG.pdf
- Технологія розробки соціального проєкту -
https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/259092/mod_resource/content/3/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%202.pdf
- Марченко О.В., Сушко Д.О. М 30 Методичні рекомендації щодо участі у грантових програмах та конкурсах/ Марченко О.В., Сушко Д.О. – Дніпро : ДДУВС, 2018. – 68 с. - <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/plans/mg.pdf>

Технологія розроблення соціального проєкту
(https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/psy/231_social_robota_magistr2020/%D0%9C%D0%A0_Sotsialne_fandazing.docx)

1. Ідентифікація проєкту:

- сформулювати назву проєкту;
- сформулювати мету, завдання проєкту, його місію, візію та цінності;
- здійснити опис сучасного стану проблеми, на вирішення якої спрямовано проєкт;
- визначити та обґрунтувати цільову групу / клієнтів, на яких

спрямовано проект, проаналізувати характер їхніх потреб (під цільовою групою слід розуміти людину чи групу людей, чиє становище породжує ідею виникнення проекту та які згодом виступають безпосередніми споживачами результатів реалізації проекту);

- розглянути нормативно-правові аспекти впровадження проекту (відповідність законодавству).

Під час оцінювання проектних пропозицій значну увагу приділяється тому, чи сприятиме реалізація проекту досягненню загальних цілей розвитку держави, регіону, міста тощо. Тому під час підготовки проектної пропозиції слід зосереджуватися не лише на досягненні локальних цілей тієї чи іншої організації, а й приділяти увагу загальним цілям, які знаходяться за межами прямих бенефіціарів.

2. Загальний опис проекту:

- обґрунтувати проект (пояснити, яким чином запропонований проект дозволить вирішити зазначену проблему, обґрунтувати зв'язок між проблемою, цілями та заходами проекту), навести аналогічні або схожі проекти;

- розробити план заходів відповідно до поставлених завдань, вказати терміни впровадження проекту, зазначити необхідні для реалізації соціального проекту ресурси);

- кожен захід має містити опис обсягу робіт, який необхідно виконати, тривалість виконання, враховуючи дату початку та завершення (місяць і рік), очікувані витрати та відповідальних осіб;

- підписання контрактів щодо надання послуг і здійснення відповідних поставок; роботи з будівництва; налаштування обладнання; отримання певних дозволів; здача об'єкта в експлуатацію; початок роботи об'єкта та його функціонування тощо (рекомендовано не більше 8 заходів);

- запропонувати структуру управління проектом (описати адміністративну та організаційну структуру проекту, що передбачає управління проектом і коштами впродовж усього терміну реалізації проекту). Схема організаційної структури проекту за необхідністю може бути включена до проектної пропозиції як додаток.

ДОДАТОК Ж

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО ТЕЗ ДОПОВІДІ

ТЕЗИ для публікації в збірнику наукових праць конференції “....” подаються українською або англійською мовами *до 2025 року*.

Тези доповідей обсягом від 3 до 5 друкованих сторінок А-4; анотація українською та англійською мовами; ключові слова українською та англійською мовами. Заповнення останньої сторінки не менше 85%, набраних у редакторі Microsoft Word у вигляді комп’ютерного файлу з розширенням *.doc. Формат сторінки А4, поля: ліве, праве, верхнє, нижнє – по 2 см. Шрифт тексту – Times New Roman, кегль – 14, абзацний відступ – 1,25, міжрядковий інтервал – 1,5; не виставляти примусові переноси, не архівувати, не накладати заборону на редагування. У верхньому правому куті зазначити прізвище та ініціали автора(ів), нижче – науковий ступінь, вчене звання, посада, нижче – організацію. Назву тез друкувати великими літерами з вирівнюванням по центру. Можливо застосувати посилання максимум на 3 джерела і скласти відповідний список використаних джерел. ***Увага! Назва файлу тез доповідей має бути написана українською мовою та мати такий вигляд: Шевченко_ТГ_тези.***

Зразок оформлення тез

Т.Г.Шевченко кандидат психологічних наук, доцент Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б.Хмельницького
ЗАГОЛОВОК ТЕЗ
<i>Анотація. ...</i> <i>Ключові слова. ...</i>
Текст тез Використана література (до 3 джерел)

ДОДАТОК 3

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПСИХОЛОГА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ (2021 р.)

https://www.npa-ua.org/_files/ugd/86d9b8_91576161f5464bc2a8b1fa49dc327fd4.pdf

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПСИХОЛОГА

На I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 року в м. Києві прийнято Етичний кодекс психолога. Цей нормативний акт є гарантом високопрофесійної, гуманної, високоморальної діяльності психологів України, здійснюваної залежно від спеціалізації та сфери їх інтересів.

Даний Кодекс являє собою сукупність етичних норм, правил поведінки, що склалися у психологічному співтоваристві й регулюють його життєдіяльність. Об'єктом досліджень і впливу психологів є внутрішній світ особистості, тому їхні контакти з іншими людьми повинні бути теплими, доброзичливими, цілющими.

Етичний кодекс сприяє більш успішному здійсненню психологами своєї професійної діяльності. Зокрема, шкільним і вузівським психологам допомагає у підвищенні ефективності навчання і виховання учнів та студентів; психологам у галузі охорони здоров'я — у виконанні функцій, пов'язаних з профілактикою захворювань, лікуванням, реабілітацією пацієнтів; психологам у сфері державного управління — у психологічному забезпеченні загального і галузевого управління.

Заснована Товариством психологів України Комісія з етики проводить роботу, спрямовану на правильне тлумачення психологами Етичного кодексу, здійснює контроль за його додержанням, забезпечує формування у психологів сприйняття цього Кодексу як зобов'язання перед громадськістю, як одного з важливих актів чинного законодавства.

I. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

1.1. Психолог несе особисту відповідальність за свою роботу.

1.2. Психологи зобов'язані всіляко запобігати і не допускати антигуманних наслідків у своїй професійній діяльності.

1.3. Психологи повинні утримуватися від будь-яких дій чи заяв, що загрожують недоторканості особи; не мають права використовувати свої знання і становище з метою приниження людської гідності, пригнічування особистості або маніпулювання нею; несуть відповідальність за додержання пріоритету інтересів людини.

1.4. На психологів покладається відповідальність за надійність використовуваних методів та програмного забезпечення, валідність обробки даних досліджень, у тому числі і тих, які проводяться з використанням комп'ютерних технологій.

1.5. Психологи застосовують лише ті знання, якими вони володіють відповідно до своєї кваліфікації, повноважень і соціального статусу.

II. КОМПЕТЕНТНІСТЬ

2.1. Психологи постійно поповнюють свої знання про нові наукові досягнення в галузі їхньої діяльності, беруться за розв'язання тільки тих завдань, які належать до сфери їх компетенції. У разі неможливості завдання психологи передають його іншому досвідченому фахівцеві або допомагають людині, яка звернулася за підтримкою, налагодити контакт з професіоналами, що можуть надати адекватну допомогу.

2.2. Психологи не застосовують методів і процедур, не апробованих центральними органами Товариства психологів України. У тих випадках, коли психологічні методики лише проходять випробування (з дозволу контрольних органів Товариства), психологи, проводячи експеримент з обмеженим контингентом досліджуваних, попереджають їх про застосування неперевіраних методів і технічних пристроїв або про свій недостатній рівень оволодіння ними.

2.3. Психолог публікує під своїм ім'ям лише ту працю, яка повністю виконана ним самим або містить істотний власний внесок; недопустима публікація з метою особистої,

матеріальної вигоди недостатньо підготовлених праць, невалідизованих методик, а психолог не може виконувати практичної роботи, не маючи належної кваліфікації та досвіду.

2.4. Психолог прагне до адекватних знань про свої індивідуальні якості та особливості і визначення меж власних професійних можливостей. Особистісні психологічні проблеми (які негативно впливають на якість виконання обов'язків) можуть бути показником професійної непридатності і мають якомога швидше коригуватись та розв'язуватись психологом.

III. ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ КЛІЄНТА

3.1. Психологи суворо додержуються принципу добровільної участі клієнта в обстеженнях. Під час роботи з дітьми, пацієнтами з тяжкими психічними розладами (тобто в крайніх випадках) допускаються відхилення від принципу добровільності, але в межах законодавчих норм; обов'язком психолога є намагання налагодити з клієнтом співробітництво. Психологи утримуються від непотрібних лікувань

3.2. Психологи, вступаючи у контакт з особами, для яких він є обов'язковопримусовим (наприклад, у разі проведення психологічної експертизи), не мають права змушувати клієнта повідомляти відомості поза його волею, не можуть вживати примусових заходів для одержання даних, крім випадків, коли така інформація сприятиме безпеці навколишніх або самого клієнта.

3.3. Психологи не беруть участі в діях, спрямованих проти свободи особи. Вони не мають права змушувати клієнта розповідати про свою життєву філософію, політичні, релігійні чи етичні переконання, не повинні вимагати відмовитися від них.

3.4. Психологи беруть на себе професійну відповідальність за кваліфіковане обстеження, консультування, лікування. Вони домовляються про терміни завершення своєї діяльності або доцільність направлення клієнта до іншого компетентного спеціаліста. Відповідальність з психолога знімається, якщо він упевнився, що інший спеціаліст узяв відповідальність за клієнта на себе.

3.5. Психологи не мають матеріальних або особистих привілеїв, не можуть використовувати свої знання і становище, довірливе ставлення і залежність клієнта у власних корисливих інтересах. У тих випадках, коли послуги є платними, про фінансові умови домовляються заздалегідь; не встановлюється додаткова оплата за консультації і не береться плата з тих, кого психолог навчає або збирається екзаменувати. Якщо клієнт може отримати психологічну допомогу безкоштовно або меншим коштом в іншого фахівця, то психолог інформує про це клієнта.

3.6. Психолог уникає встановлення неофіційних взаємин з клієнтом, якщо це може стати на перешкоді проведенню діагностичної, консультаційної і корекційної роботи з ним. Між психологом і клієнтом не повинно бути статевої близькості у період, коли психолог несе відповідальність за нього.

3.7. Психолог має право вирішувати, на якому етапі консультування або лікування можна дати об'єктивний професійний висновок, а у випадках, коли він не може діяти в інтересах клієнта, роз'яснює йому і батькам (опікунам, піклувальникам) реальний стан справ.

3.8. Висновок за результатами проведеного обстеження чи лікування робить сам психолог, він не може перекладати це на інших. Психолог повинен чітко і однозначно формулювати висновок, так щоб його можна було правильно зрозуміти і використати отримані дані на користь клієнта.

3.9. Психолог не робить висновків і не дає порад, не маючи достовірних знань про клієнта або ситуацію, в якій він перебуває. У звіті (висновку) психолога має міститися лише необхідна і водночас достатня, що відзначається цілковитою надійністю результатів, інформація для розв'язання поставленого завдання, вказуватися межі здійснюваних досліджень, характер виявлених симптомів — постійний чи тимчасовий.

3.10. Психолог у доступній формі повідомляє обстежуваному про поставлений діагноз і методи та засоби допомоги. При цьому він зобов'язаний обачливо і обережно висловлюватися щодо виявлених патологій у психічному стані клієнта. Психолог обов'язково попереджає про те, хто і для чого може використати ці дані; він не може приховувати від людини, які офіційні рішення можуть бути винесені на підставі висновку. Психолог

уповноважений особисто запобігати некоректному і неетичному використанню результатів досліджень і повинен виконувати цей обов'язок незалежно від посадової субординації.

IV. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

4.1. Психолог зобов'язаний додержуватися конфіденційності у всьому, що стосується взаємин з клієнтом, його особистого життя і життєвих обставин. Виняток становлять випадки, коли виявлені симптоми є небезпечними для клієнта та інших людей, і психолог зобов'язаний поінформувати тих, хто може надати кваліфіковану допомогу. Конфіденційності можна не додержуватись, якщо клієнт просить або згоджується, аби в його інтересах інформацію було передано іншій особі.

4.2. Психолог не збирає додаткових відомостей про обстежуваного без його згоди і задовольняється лише тією інформацією, яка потрібна для виконання професійного завдання. Запис на магнітну стрічку і відеоплівку, фотографування і занесення інформації про клієнта до комп'ютерних банків даних здійснюються лише за згодою учасників.

4.3. Психолог зобов'язаний оберегти професійну таємницю, не поширювати відомостей, отриманих у процесі діагностичної і корекційної роботи, додержуватись анонімності імені клієнта (наприклад, під час навчання, в публікаціях). Для демонстрації і прослуховування будь-яких матеріалів потрібний письмовий дозвіл людини, за чією згодою вони були записані; на вимогу клієнта матеріали негайно ., знищуються.

4.4. Документація роботи психологів повинна вмішувати лише професійно необхідні матеріали. До цих матеріалів, пов'язаних з конфіденційним змістом діяльності психологів, має виключатися доступ сторонніх осіб. У тих же випадках, коли психологи звертаються за допомогою до інших фахівців, потрібно спеціально ознайомити їх з питаннями, що стосуються умов і терміну зберігання таких матеріалів, а також обмежень у використанні інформації про клієнта і попередити про міру відповідальності за недодержання конфіденційності.

4.5. Якщо психолог не в змозі надалі виконувати свої функції, він з'ясовує, чи потрібно зберігати матеріали (також і інформацію, занесену до комп'ютера). В разі потреби психолог повинен передати виконання покладених на нього функцій іншому фахівцеві.

4.6. Психолог інформує клієнтів про правила додержання конфіденційності. Смерть або зникнення обстежуваного не звільняє психолога від необхідності зберігати професійну таємницю.

4.7. Психолог не передає методичних матеріалів особам, які не уповноважені здійснювати психологічну діяльність; не розкриває суті і призначення конкретної методики (за винятком доступних роз'яснень правоохоронним і судовим органам).